

ἀντισπαστικὸν μέτρον / *antispasticum (-on) metrum (-on)*

1. ΗΕΡΗΑΕΣΤ. 31. 16 sqq. τὸ ἀντισπαστικὸν τὴν μὲν πρώτην συζυγίαν ἔχει τρεπομένην κατὰ τὸν πρότερον πόδα εἰς τὰ τέσσαρα τοῦ δισυλλάβου σχήματα, τὰς δ' ἐν μέσῳ καθαρὰς ἀντισπαστικὰς, τὴν δὲ τελευταίαν, ὅποτε ἐστὶν ἀκατάληκτον, ἱαμβικήν. ἐὰν δὲ ἀναμίσγηται ταῖς ἱαμβικαῖς, οὐ μόνον τὴν πρώτην συζυγίαν ἔχει τρεπομένην κατὰ τὸν πρότερον πόδα, ἀλλὰ καὶ τὴν ταῖς ἱαμβικαῖς ἐπομένην· ἔστι δὲ ὅτε καὶ λύεται ὁ πρότερος πούς εἰς τρίβραχυν.

ΗΕΡΗΑΕΣΤ. 77. 19 sqq. ἰστέον ὅτι Ἡφαιστίων φυσικὰ μέτρα γενικὰ βούλεται εἶναι ἔννεα· δακτυλικόν, ἀναπαιστικόν, ἱαμβικόν, τροχαικόν, ἀντισπαστικόν, χοριαμβικόν, ἰωνικόν ἀπὸ μείζονος, ἰωνικόν ἀπ' ἐλάττονος, κρητικόν· τὰ δὲ παρὰ ταῦτα καλεῖ ἀσυνάρτητα καὶ συγκεχυμένα.

[ΗΕΡΗΑΕΣΤ.] 45 (p. 100) εἶδη δὲ ἐπιπλοκῆς τρία ... τετράδικον ἐξάσημον, ὡς τὸ ἀντισπαστικόν, χοριαμβικόν.

ΑΡΙΣΤ. *QVINT. de mus.* I 23 (p. 45. 30 sqq. Winnington-Ingram) τῶν δὴ μέτρων πρωτότυπα μὲν ἐστὶ καὶ ἀπλᾶ τὸν ἀριθμὸν ἔννεα· δακτυλικόν ἀναπαιστικόν ἱαμβικόν τροχαικόν χοριαμβικόν ἀντισπαστικόν ἰωνικὰ δύο παιωνικόν.

ΑΡΙΣΤ. *QVINT. de mus.* I 26 (p. 49. 14 sq. Winnington-Ingram) τὰ δ' (*scil.* μέτρα) ἐκ τούτων (*scil.* τοῦ ἱαμβικοῦ καὶ τοῦ τροχαικοῦ) συγκείμενα χοριαμβικόν τέ ἐστὶ καὶ ἀντισπαστικόν ... (20 sqq.) τὸ δὲ ἀντισπαστικὸν μετρεῖται μὲν τῷ ὁμώνυμῳ ποδί, πολλακίς δὲ τὸν πρότερον δισύλλαβον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους δισυλλάβους μεταβάλλει (εὐπρεπέστερον μὲν ἠνίκα εἰς σπονδείον, σπανίως δὲ εἰς τοὺς λοιπούς)· καὶ ἀρξάμενον ἀπὸ διμέτρου πρόεισιν ἄχρι τετραμέτρου. τὰς <δὲ> εἰρημένας χρήσεις τοῦ κατ' ἀρχὴν ποδὸς ἐν πάσῃ χώρᾳ παραλαμβάνον τὴν κατάληξιν εὐπρεπείας ἔνεκεν εἰς ἱαμβικὴν καθαρὰν ποιεῖται· ὅτε δὲ καταληκτικὸν γίνεται, δέχεται καὶ τὸν ἀμφίβραχυν ἢ τὸν βακχεῖον· καὶ ὅτε μὲν <ἐν> ταῖς περιτταῖς προκειμένης ἀντισπαστικῆς ἐπιφέρει τὴν ἱαμβικὴν, ὅτε δὲ τοῦναντίον ποιεῖ, ὁμοίως καὶ τῆς ἱαμβικῆς τὸν πρότερον πόδα τρέπον εἰς τοὺς λοιπούς δισυλλάβους, ἐνίοτε δὲ εἰς τρίβραχυν ἢ ἀνάπαιστον διὰ τὴν πρὸς τὸν ἱαμβὸν συγγένειαν.

ΣΗΟΕΡΟΒ. 238. 1 sqq. ἰστέον δ' ὅτι παρέλειψέ τινα τοῦ ἀντισπαστικοῦ μέτρου ὁ τεχνικός· ἀλλὰ δεῖ λέγειν, ὡς πολλοὶ τῶν ἄλλων μετρικῶν φασιν, ὅτι δέχεται τὸν πρῶτον πόδα ἀντίσπαστον ἢ ἐπίτριτον τέταρτον, τουτέστιν ἐκ τριῶν μακρῶν καὶ μιᾶς βραχείας, ἢ παιῶνα δεύτερον, τουτέστιν ἐκ βραχείας καὶ μακρᾶς καὶ δύο βραχειῶν, ἢ διτρόχαιον ἐκ μακρᾶς καὶ βραχείας καὶ μακρᾶς καὶ βραχείας, τὰς δὲ μέσας ἀντισπαστικὰς καὶ ἱαμβικὰς, τὴν δὲ τελευταίαν ὅτε ἐστὶν ἀκατάληκτον ἱαμβικήν, ὅτε δὲ καταληκτικὸν ... καὶ ταῖς ἱαμβικαῖς ἐπομένην συζυγίαις. τρέπεται δὲ ὁ πρῶτος πούς ἔστιν ὅτε, ὡς φησιν, εἰς τὰ τέσσαρα σχήματα τοῦ δισυλλάβου, οἷονεῖ πυρρίχιον καὶ σπονδείον καὶ ἱαμβὸν καὶ τροχαιῶν καθόλου γὰρ ἄλογός ἐστιν ὁ πρῶτος πούς καὶ ἄτακτος. ἔστι δ' ὅτε αὐτὸς ὁ πρῶτος πούς σπονδείος ὧν δυνάμει λύεται εἰς δάκτυλον, τῆς δευτέρας συλλαβῆς τοῦ σπονδείου διαλυομένης εἰς δύο βραχείας, ἢ ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς ἀνάπαιστον, τῆς πρώτης συλλαβῆς πάλιν διαλυομένης· ὁ δὲ τροχαιὸς καὶ ὁ

ἴαμβος εἰς τρίβραχυν, τῆς μακρᾶς πάλιν εἰς δύο βραχείας διαλυομένης· ὁ γὰρ πυρρήχιος ἐκ δύο βραχειῶν συγκείμενος οὐκ εἶχεν εἰς τί διαλύεσθαι.

ΧΟΕΡΟΒ. 239. 1 sqq. εἰπεῖν τοιοῦτόν ἐστιν ὅτι συμβαίνει τὰ ἀντισπαστικά οὐ μόνον <κατὰ> τὴν πρώτην συζυγίαν παρανομεῖν, ἀλλ' ἐὰν ἐπίμισγηται αὐτοῖς βάσις ἰαμβική, καὶ <ή> ἐπομένη τῇ ἰαμβικῇ παρανομηθήσεται παρὰ τὴν ἄρχουσαν ὅτε δ' οὐκ ἀναμίσγονται αὐτῷ τὰ ἰαμβικά, καθαρεύει περὶ τὰς ἐξῆς ὁ ἀντίσπαστος.

ΧΟΕΡΟΒ. 242. 8 sqq. ζητεῖται διὰ τί μὴ μετὰ τὸ ἀντισπαστικὸν (*scil.* μέτρον) εὐθὺς τοῦ (*scil.* ἰωνικοῦ) ἀπ' ἐλάσσονος ἤρξατο (*scil.* ὁ Ἑφαιστίων, p. 35. 2 sqq.), ἀλλὰ τοῦ ἀπὸ μείζονος, καὶ φαμέν, ὅτι πρῶτον τῆς τετραδικῆς συγγενείας παρέλαβε τὸ χοριαμβικόν, οὗ συλλαβῆς ἀφαιρουμένης ἰωνικὸν ἀπ' ἐλάσσονος γίνεται, ἐξ οὗ ὁ ἀντίσπαστος, ἐξ οὗ ὁ ἰωνικὸς ἀπὸ μείζονος ἅπαξ δὲ μετὰ τὸ χοριαμβικόν τὸ ἀντιπαθὲς αὐτοῦ ἀντισπαστικὸν παραλαβῶν, πιθανῶς τοῦ <ἐκ τοῦ> ἀντισπαστικοῦ γενομένου κατὰ ἀφαίρεσιν ἤρξατο. ἰστέον οὖν ὅτι τὰ ἰωνικά εἴωθε δέχεσθαι τὰς τροχαικάς, ὅτε ἐστὶ κατὰ συμπάθειαν, ὡς τὰ χοριαμβικά καὶ ἀντισπαστικά τὰς ἰαμβικάς.

ΧΟΕΡΟΒ. 243. 3 sqq. ὅταν δὲ τὸ χοριαμβικόν (*scil.* μέτρον) λάβῃ τὰς τροχαικάς (*scil.* συζυγίας) ἢ τὸ ἰωνικὸν τὰς ἰαμβικάς, καλοῦνται κατὰ ἀντιπάθειαν. καὶ ὅταν μὲν τὸ χοριαμβικὸν κατ' ἀρχὴν λάβῃ τὸ τροχαικόν, ἐπιχοριαμβικὸν καλεῖται, ὅταν δὲ τὸ ἰωνικὸν κατ' ἀρχὴν δέξηται τὸν δίαμβον, ἐπιωνικὸν ἐστὶν ἐπιαντισπαστικὸν δ' οὐκ ἔστιν, ἐπεὶ τὸ ἀντισπαστικὸν φύσιν εἶχεν ἐνίοτε καὶ ἀπὸ διτροχαιῶν ἄρχεσθαι διὰ τὸ τρέπεσθαι τὴν ἀρχὴν εἰς τὰ τέσσαρα σχήματα τῶν δισυλλάβων.

ΧΟΕΡΟΒ. 243. 17 sqq. τὰ δ' ἰωνικά μέτρα, μὴ ἔχοντα τὴν σύνθεσιν ἐκ μετρικῶν ποδῶν (*scil.* τροχαιῶν, ἰάμβου, δακτύλου καὶ ἀνάπαιστου), ὡς προείπομεν, ἐδεήθησαν τῶν διτροχαιῶν πρὸς σύστασιν· τούτων δ' ἐδεήθησαν, ἐπεὶ χαυνὰ εἰσι τὰ ἰωνικά, τὰ δὲ τροχαικὰ σύντονα ὅπως οὖν κρᾶσις τις γένηται, συνήλθον τοῖς ἰωνικοῖς τὰ τροχαικὰ. ἅπαξ δὲ τῶν διτροχαιῶν ἐμπεσόντων εἰς τὰ ἰωνικά, τοῖς ἀντιπαθεῖσι τῶν ἰωνικῶν συνήλθον αἱ ἰαμβικαὶ διποδία, φημί δὴ τῷ ἀντισπαστικῷ καὶ χοριαμβικῷ.

ΤΡΙΧ. 387. 25 sqq. μετὰ τὸ περὶ τοῦ χοριαμβικοῦ μέτρον διαλαβεῖν μέτεμεν ἐξῆς ἐπὶ τὸ ἀντισπαστικὸν εὐλόγως, ὅτι κοινωνεῖ κατὰ πολλὰ τὸ ἀντισπαστικὸν μέτρον τῷ χοριαμβικῷ, πρῶτον μὲν, ὅτι καὶ ἄμφω τὰ μέτρα ἐπὶ τέλει τὸν ἴαμβον παραλαμβάνουσιν ὡς κατακλειδα· ἔπειτα δὲ ἂν δύο συλλαβὰς τοῦ χοριαμβικοῦ μέτρον ἀφαιρήσει τις, ἀντισπαστικὸν τοῦτο ἀποτελέσει καὶ ἐὰν ἀπὸ τοῦ ἀντισπαστικοῦ πάλιν τοσαύτας ἀποτέμῃ, χοριαμβικὸν ποιήσει τὸ μέτρον. ἔστι δὲ πούς ἀντίσπαστος $\cup - \cup - \cup$ ὁ ἐκ βραχείας καὶ μακρᾶς καὶ μακρᾶς καὶ βραχείας οἶον Ἄλεξανδρος· οὕτως δὲ ἐκλήθη, παρ' ὅσον ἀντεσπασμένος καὶ οἶον ἐναντίος τις ἐστὶ ἴαμβος· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ βραχείας καὶ μακρᾶς ἄρχεσθαι τοῦ ἰάμβου, τὸ δὲ μετὰ ταῦτα εἰς μακρὰν καὶ βραχεῖαν τελευτᾶν ἀντικείμενον τῷ ἰάμβῳ. τὸ δὲ ἀντισπαστικὸν μέτρον ὅτε μὲν καθαρὸν συντίθεται, ὅτε δὲ ἐπίμικτον, ἰάμβους ἐπὶ τέλει δεχόμενον. καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν πρότερον πόδα ἀδιαφόρως ἔχει τρεπόμενον κατὰ τὰ τέσσαρα σχήματα τοῦ δισυλλάβου, τουτέστιν εἰς τὰς δύο συλλαβὰς τοῦ προτέ-

ρου ποδός· ὅτε μὲν ἴαμβον παραλαμβάνει, ὅθεν καὶ κυρίως ἀντίσπαστος γίνεται, ὅτε δὲ σπονδεῖον, ὅτε πυρρίχιον, ὅτε τροχαῖον. τοῦ μὲν οὖν καθαροῦ ἀντισπαστικοῦ, ὃ μῆτε κατ' ἀρχὰς εἰς τινα τῶν ἄλλων δισυλλάβων ἐτρέπη, μῆτε ἐπὶ τέλει ἰαμβικὴν ἐδέξατο διποδίαν, παράδειγμα οἱ προκείμενοι ἀντισπαστικοὶ στίχοι τρεῖς (p. 364. 26 sqq.). περὶ δὲ γε τοῦ κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ τέσσαρα τοῦ δισυλλάβου σχήματα τρεπομένου ἀντισπαστικοῦ καὶ ἐπὶ τέλει τὴν ἰαμβικὴν διποδίαν δεχομένου ἰδία διελάβομεν, καὶ λάμβανε ἐκεῖθεν παραδείγματα τῶν συμμίκτων ἀντισπαστικῶν, ἃ καὶ ἀνακρεόντεια καὶ γλυκῶνεια, ὡς ἐκεῖ ἔφαμεν, λέγονται, ὧν ἡ ἀρχὴ ἐστὶ
θηρῶν αἰθέριον σκέπας...

ὕφιστανται δὲ ἐν τούτῳ τῷ μέτρῳ μονόμετρα τε καὶ δίμετρα καὶ τρίμετρα καὶ τετράμετρα, καὶ μὴν καὶ πεντάμετρα, καταληκτικά, ἀκατάληκτα, ὑπερκατάληκτα· καὶ ταῦτα γὰρ ἀποθέσεις ἔχουσι τρεῖς, ὡς ἔφαμεν, διὰ τὸ ἐκ τετρασυλλάβων συγκεῖσθαι ποδῶν. μονόμετρον μὲν οὖν ἀκατάληκτον <καί> καταληκτικὸν οὐ δύναται ὑποστῆναι κατὰ γε ἐμὲ ἐν τῷ παρόντι μέτρῳ.

TRICH. 390. 35 sqq. ὡσπερ τὸ ἰαμβικὸν μέτρον ἀντικείμενον ἦν τῷ τροχαικῷ, ὅτι τὸ μὲν ἀπὸ βραχείας ἤρχετο καὶ κατέληγεν εἰς μακράν, τὸ δ' ἀπὸ μακρᾶς εἰς βραχὺ τὸ τροχαϊκόν, οὕτω καὶ τὸ χοριαμβικὸν καὶ ἀντισπαστικὸν μέτρον ἀντιπαθῆ καὶ ἀντικείμενά εἰσι τοῖς ἰωνικοῖς καλουμένοις μέτροις, παρ' ὅσον ἐκεῖνα μὲν, ὅτι καὶ μᾶλλον ἦσαν ἐπίμικτα, ἐπὶ τέλει τοὺς ἰάμβους ὡς εἶπομεν παρεδέχοντο· ταῦτα δὲ τὰ ἰωνικά τοὺς τροχαίους, ὡς προϊόντες ἐροῦμεν δι-αλαβόντες οὖν περὶ τῶν ἐπὶ τέλει τοὺς ἰάμβους δεχομένων, χοριαμβικῶν φημί καὶ ἀντισπαστικῶν, ἐφεξῆς καὶ περὶ τῶν ἰωνικῶν διεξέλθωμεν τῶν τοὺς τροχαίους δεχομένων πρὸς τῷ τέλει.

TRICH. 391. 14 sqq. πρότερον μέντοι περὶ τοῦ (*scil.* ἰωνικοῦ) ἀπὸ μείζονος ἐροῦμεν. προτετίμηται γὰρ οὗτος διὰ τε τοῦτο αὐτὸ τὸ ἀπὸ μακρῶν ἄρχεσθαι, ὡς μείζον ἐλάττονος, καὶ διὰ τὸ πολλὴν συγγένειαν ἔχειν πρὸς τὸ πρὸ μικροῦ ῥηθέν τε καὶ ταχθὲν μέτρον, λέγω δὴ τὸ ἀντισπαστικόν· μιᾶς γὰρ συλλαβῆς τῆς πρώτης ἀφαιρεθείσης τοῦ καθαροῦ ἀντισπαστικοῦ, γενήσεται τὸ μέτρον καθαρὸν ἰωνικὸν ἀπὸ μείζονος, ὡσπερ αὐτῷ καθαρῷ ἰωνικῷ μιᾶς συλλαβῆς κατ' ἀρχὰς προτεθείσης ἀντισπαστικὸν τὸ μέτρον γένοιτ' ἄν.

TRICH. 399. 15 sqq. ἔσχατον μέντοι καὶ τὸ παιωνικὸν τέτακται μέτρον τοῖς παλαιοῖς μετρικοῖς καὶ δὴ καὶ ἡμῖν, παρ' ὅσον μονώτατόν ἐστι καὶ οὐδενὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ μέτρων ἐπιπλεκόμενον ἢ οἰκειούμενον, ὡς τὰ ἰωνικά καὶ ἀλλήλοισι καὶ τῷ χοριαμβικῷ καὶ ἀντισπαστικῷ καὶ τὰ λοιπά, ὡς προείπομεν.

IOANN. in Hermog. *de id.* II 10 (RhG VI, p. 488. 30 sqq. Walz) μέτρα εἰσὶν ἀπλᾶ ἐννέα, ἰαμβικόν, τροχαικόν, αἰολικόν, χοριαμβικόν, ἀντισπαστικόν, ἀναπαιστικόν, ἰωνικά δύο καὶ τὸ δακτυλικόν, ὃ πάντων ἄριστον λέγεται· διὸ ἐπὶ τῶν μεγάλων πραγμάτων ἤδον αὐτὸ οἱ ποιηταί.

TZETZ. *de metr. Pind.* 28. 23 sqq.

λέξομεν δ' ἀντισπαστικοῦ πέρι βραχεᾶ ἄττα.
ἀντίσπαστον ἐμάνθανες, τόν καθαρὸν σοι λέγω,
ἔκ τε βραχείας καὶ μακρᾶς, μακρᾶς τε καὶ βραχείας,
δύο ποδῶν συγκείμενον εἰς μίαν συζυγίαν.

τοῖνυν ὁ πρῶτος τρέπεται πὺς ἀντισπάστου μέτρον,
κατὰ τε συζυγίαν δε τὴν πρώτην μόνην λέγω,
εἰς σχήματα τὰ τέσσαρα ποδὸς τοῦ δισυλλάβου,
τροχαῖον τὲ καὶ ἴαμβον, πυρρήχιον, σπονδεῖον.
αἱ δ' ἄλλαι συζυγίαι σοι μενέτωσαν ὡς ἔχει
καθαραὶ ἀντισπαστικαὶ ὅσαι εἰσὶν ἐν κώλῳ.
οὕτως εἰ ἔστι καθαρὰ ἀντισπαστικά μόνως
ἂν δέ γε ἀναμίσηται τοῦτο ταῖς ἰαμβείαις
(εὐρίσκεται τοιόνδε γὰρ καὶ μέτρον ἐν τοῖς κώλοις),
οὐ μόνον συζυγίας σοι πὺς ὁ πρῶτος τῆς πρώτης
εἰς ἴαμβον ἀλλάσσεται ἢ καὶ σπονδεῖον μόνος,
ἀλλὰ γε πόδες ἕτεροι τρέπονται κατὰ τάξιν
εἰς πρεπούσας ταῖς ἰαμβικαῖς ταῖς χώραις διποδίας,
ἀριθμουμένων τῶν ποδῶν κατὰ δισυλλαβίαν.
ἤγουν ἂν τύχη δεύτερος ὁ πὺς ὁ μεταβάλλων
ἢ τέταρτος, τὸν ἴαμβον ἔχέτω, οὐ σπονδεῖον
πάλιν ἂν τύχη πρῶτος τε καὶ τρίτος, καὶ σπονδεῖον.
ὅπερ σοι λέγω μάνθανε ἐκ τοῦ τοιοῦδε κώλου
τοῦτο γὰρ πρὸς ἰαμβικὰς ἔχει ἐπιμιξίαν.
ὁ πρότερος ἀντίσπαστος, διἴαμβος ὁ ἄλλος,
λάβε καὶ τὴν κατάθεσιν πρὸς λόγον σαφηνείας.
ἀντίσπαστος ἴαμβος ἴαμβος

υ - - - υ υ - υ -

ὁ τοῖνυν πρῶτος ἴαμβος τρίτην χώραν ἐπέχει,
ὅθεν πολλάκις δέχεται ἢ χώρα καὶ σπονδεῖον
ὁ δ' ὕστερος πὺς ἴαμβος τετάρτην ἔχει χώραν
καὶ μένει ἀμετάτρεπτος, ἴαμβος, οὐ σπονδεῖος.

ΤΖΕΤΖ. *de metr.* 308. 2 sqq.

εἶδη τῶν μέτρων ἀρίθμῳ τυγχάνουσιν ἐννέα,
τὰ πρῶτα τὲ καὶ κύρια καὶ καθ' ὄλοκληρίαν
ἀλλ' ἔχουσι καὶ τμήματα ...
... πέμπτον ἐξ ἀντισπαστῶν.

312. 5 sqq.

μέτρον εἰ θέλεις καθαρὸν ἀντίσπαστον ποιῆσαι,
ἐξ ἀντισπαστῶν τῶν ποδῶν τοῦτο συντίθει μόνον
καὶ κράτιστον καὶ κάλλιστον καὶ καθαρὸν ποιήσεις
ὡσπερ καὶ σύμπαν καθαρὸν μέτρον εἰ θέλεις γράφειν,
ἐξ ὁμωνύμων τῶν ποδῶν ἀπάρτιζε καὶ μόνων
ἐπεὶ δὲ τοῦτον βίαιον καὶ δυσχερὲς τυγχάνει
εἰ μὲν τοῖς οἷς περ ἔλεξα τέτρασιν ἄνω μέτροις
ἰαμβικῶ, τροχαϊκῶ, φημί πρὸς ἀναπαίστω,
καὶ χοριάμβῳ σὺν αὐτοῖς τῷ μέτρῳ τῷ τετάρτῳ,
οὐς πόδας δὴ δεχόμεθα, πλείους τῶν ὁμωνύμων

κατέλεξα σαφέστατα διδάσκων περὶ τούτων.
 τὸ νῦν δὲ μέτρον μάθανε ποίους τοὺς πόδας ἔχει
 ἀντίσπαστον ὡς ἔφημεν εἰς πᾶσαν ἔχει χώραν,
 ἢ τέταρτον ἐπίτριτον, ἢ τέταρτον παιῶνα·
 εἴτε καὶ τὸν διτρόχαιον· τοὺς μέσους δ' ἔχει πόδας,
 ἐξ ἀντισπαστῶν καὶ διπλῶν φημὶ τῶν δισυλλάβων
 σπονδείου, πυρριχίου τε, τροχαιῶν καὶ ἰάμβου·
 τὸν τελευταῖον ἔχει δὲ πάλιν ἐκ δισυλλάβων
 καὶ τὸν ἀνάπαιστον φασὶν ἔχειν καὶ τὸν χορεῖον·
 ψεύδοντες δὲ συγγέοντες ἀπὸ τῆς ἀγνωσίας.
 ἐγὼ δ' ὡς πρὶν κατέλεξα, καὶ πάλιν σαφηνίσω,
 τούτους τοὺς πόδας ἅπαντας πρὸς πᾶσαν ἔχει χώραν·
 μᾶλλον δὲ τὸν ἀνάπαιστον οὐκ ἔχει καὶ χορεῖον.
 λέξω δὲ πάντα σαφηνῶς ἐν τμήμασι τῶν στίχων·
 τοῦτο δὲ νῦν μοι μάθανε, καὶ πρόσχες ὡς λέγω·
 τοὺς σύμπαντας ἑκατάδεκα πόδας τετρασυλλάβους
 ἐν πάσαις χώραις εὔρηκα, τῷ δὲ κειμένῳ μέτρῳ
 πλὴν δὲ τοῦ τετραβράχους, καὶ τοῦ παιῶνος πρώτου·
 καὶ τούτους ἂν εὔρησῃ τις εἴπερ ἀνερευνήσῃ·
 λοιπὸν καὶ γραῦς, εἰ βουληθῆ, γράψειεν ἀντισπαστούς·
 ἀλλὰ μοι σὺ τὸ καθαρὸν ἐξ ἀντισπαστῶν γράφε·
 μὴ καταρχῶ δὲ τοῖς λοιποῖς, εἰ μὴ που σπανιάκις,
 μηδὲ γε τετρασύλλαβον ἑξάμετρον ποιήσης·
 μηδ' ἄλλο μέτρον ἕτερον, τῶν κατὰ διποδῖαν·
 εἰ μὴ που χάριν δοκιμῆς· ἔφη καὶ περὶ τούτου,
 ὡς τὸ τριακοντάχρονον περίοδος καλεῖται·
 ἂν δ' ἔστι τετρασύλλαβον, ἑξάπουν ὑπερβαίνει,
 οὓς χρόνους τοὺς τριάκοντα καὶ στίχος οὐ καλεῖται·
 καίπερ τινὲς ἑξάμετρα γράφωσι καὶ τοιαῦτα.
 διὸ τούτους ἀνέχρου μοι μέχρι τοῦ τετραμέτρου·
 παντὸς γὰρ μέτρου γίνωσκε τὸ κάλλιστον τυγχάνειν·
 τὸ μέχρι χρόνων προσδραμῶν, εἴκοσι καὶ τεσσάρων.
 εἴτε διπλομετρούμενον, ἢ τῶν τετρασυλλάβων.

ISAAC MON. 190. 7 sqq. τὸ ἀντισπαστικὸν (*scil.* μέτρον) τὴν μὲν πρώτην συζυγίαν ἔχει τρεπομένην κατὰ τὸν πρότερον πόδα εἰς τὰ τέσσαρα τοῦ δισυλλάβου σχήματα, τὰς δὲ ἐν μέσῳ καθαρὰς ἀντισπαστικάς· τὴν δὲ τελευταίαν, ὅποτε ἐστὶν ἀκατάληκτον, ἰαμβικὴν ἤγουν διαίμβον· ἐὰν δὲ ἀναμίσγηται ταῖς ἰαμβικαῖς, οὐ μόνον τὴν πρώτην συζυγίαν ἔχει τρεπομένην, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ καὶ τὴν ταῖς ἰαμβικαῖς ἐπομένην· ἔστι δ' ὅτε καὶ ὁ πρῶτος πούς, ὃν ἔφημεν ἀμείβειν τοὺς τέσσαρας δισυλλάβους, διαλύεται εἰς χορεῖον.

ANON. HARL. 10. 11 sqq. εἶδη δὲ ἐπιπλοκῆς τρία· δυαδικὸν τρίσημον, ὡς τροχαικὸν καὶ ἰαμβικόν· δυαδικὸν τετράσημον, ὡς δακτυλικὸν καὶ ἀναπαιστικόν· τετραδικὸν ἑξάσημον, ὡς τὸ ἀντισπαστικὸν <καὶ> χοριαμβικόν.

ANON. VAT. 189 εἰσὶ καὶ ἕτερα μέτρα τὰ λεγόμενα μίξεις κατ' ἀντιπάθειαν, ὅταν ἐν μέτρῳ τινὶ τεθῶσι πόδες ἀντιπαθοῦντες, οἷον ἐν μὲν τῷ χοριαμβικῷ ἢ τῷ ἀντισπαστικῷ τεθῶσι παιῶνες ἢ ἰωνικοί· ἐν δὲ τούτοις τεθῶσιν ἕτεροι ἐξ ἐκείνων.

ANON. VAT. 193 περὶ μέτρον ἀντισπαστικοῦ. ἀντισπαστικὸν δὲ μέτρον ἐστίν, ὅπερ συντίθεται μὲν καὶ ἐξ ἀντισπάστων, συντίθεται δὲ καὶ μετὰ τῶν ἰαμβικῶν συζυγιῶν. ἔστι δὲ ὅτε διαλύεται ὁ πρῶτος πούς εἰς τρίβραχυν, ἦτοι τὸ δευτέρον μακρὸν τοῦ ἀντισπάστου διαλύεται εἰς δύο βραχέα, ὡς εἶναι τὸν πρῶτον πόδα ἀντίσπαστον πεντασύλλαβον ἐκ τριῶν βραχέων καὶ μακροῦ καὶ βραχέος. γίνωσκε δέ, ὅτι τὸ ἀντισπαστικὸν τὴν πρώτην συζυγίαν τουτέστιν τὸν πρῶτον ἀντίσπαστον ἔχει τρεπόμενον κατὰ τὸν πρότερον πόδα εἰς τοὺς δυσλλάβους τέσσαρας πόδας, οἷον εἰς σπονδεῖον, εἰς πυρρήχιον, εἰς τροχαῖον καὶ εἰς ἴαμβον. τοῦτο δὲ γίνεται ἔστιν ὅτε παρανόμως καὶ ἐν τῷ κειμένῳ μέσον τοῦ στίχου ἢ κατὰ τὸ τέλος ἀντισπάστω. προβαίνει δὲ τὸ μέτρον τοῦτο καλὸν εἰς τετράμετρον ἀκατάληκτον.

ANON. VAT. 194 ὅταν οὖν ἐν μέτρῳ χοριαμβικῷ ἢ ἀντισπαστικῷ τεθῶσι τροχαικαὶ συζυγίαι ἢ ἰωνικός ἢ παῖων τις ἢ πάλιν ἐν μέτρῳ ἰωνικῷ ἢ παιωνικῷ τεθῶσιν ἰαμβικαὶ συζυγίαι ἢ χορίαμβος ἢ ἀντίσπαστος, τότε ὀνομάζεται τὸ μέτρον ἐκεῖνο μίξεις κατ' ἀντιπάθειαν.

ERIT. HERPHAEST. 360. 23 sqq. τὸ ἀντισπαστικὸν τὴν μὲν πρώτην συζυγίαν ἔχει τρεπομένην κατὰ τὸν πρότερον πόδα εἰς τὰ τέσσαρα σχήματα τὰ δυσύλλαβα, τὰς δ' ἐν μέσῳ καθαρὰς ἀντισπαστικές, τὴν δὲ τελευταίαν, ὅποτε ἐστὶν ἀκατάληκτον, ἰαμβικὴν. ἐὰν δὲ ἀναμίσηται ταῖς ἰαμβικαῖς, οὐ μόνην τὴν πρώτην συζυγίαν ἔχει τρεπομένην κατὰ τὸν πρότερον πόδα, ἀλλὰ καὶ <τὴν> ταῖς ἰαμβικαῖς ἐπομένην. ἔστι δὲ ὅτε καὶ λύεται ὁ πρότερος πούς εἰς τρίβραχυν.

SCHOL. in Aristoph. *prol.* XIII (p. 54. 42 sqq. Koster) τὸ ἀντισπαστικὸν (~ – – ~) τὴν μὲν πρώτην συζυγίαν ἔχει τρεπομένην κατὰ τὸν πρότερον πόδα εἰς τὰ τέσσαρα τοῦ δυσύλλαβου σχήματα, τὰς δ' ἐν μέσῳ καθαρὰς ἀντισπαστικές, τὴν δὲ τελευταίαν, ὅποτε ἐστὶν ἀκατάληκτον, ἰαμβικὴν, ἐὰν δὲ ἀναμίσηται ταῖς ἰαμβικαῖς, οὐ μόνον τὴν πρώτην συζυγίαν ἔχει τρεπομένην κατὰ τὸν πρότερον πόδα, ἀλλὰ καὶ τὴν ταῖς ἰαμβικαῖς.

SCHOL. A in Herphaest. 111. 5 sqq. ἀπὸ τῶν ἐξ ποδῶν τῶν ἐξαχρόνων τέσσαρα μέτρα γίνονται, τὰ τε ἰωνικά καὶ τὸ χοριαμβικὸν καὶ τὸ ἀντισπαστικὸν. ἅπερ καλεῖται ἐπιπλοκὴ τετραδικὴ ἐξάσημος. ἐν γὰρ μέτρον τὸ ἰωνικὸν ἀπὸ μείζονος, τῆς κατ' ἀρχὴν συλλαβῆς λαμβανομένης γίνεται ἀπ' ἐλάσσονος ἰωνικόν, καὶ τῆς τρίτης λαμβανομένης τὸ ἀντισπαστικὸν γίνεται. καὶ οὗτοι μὲν οὕτως. ὁ δὲ ἴαμβος γινόμενος μετὰ τῶν χοριαμβικῶν καὶ ἀντισπαστικῶν τὸ ἐπίμικτον ποιεῖ.

SCHOL. A in Herphaest. 112. 12 sq. ἀντισπαστικὸν ἐνιακίς μακρὰν ἔχει τὴν ἀρχουσαν (*scil.* συλλαβὴν).

SCHOL. A in Herphaest. 141. 4 sqq. τὸ ἀντισπαστικὸν δέχεται τὸν πρῶτον πόδα ἀντίσπαστον ἢ ἐπίτριτον τέταρτον ἢ παῖωνα <τρίτον> ἢ διτροχαιοῖον, τὰς δὲ μέσας ἀντισπαστικές καὶ ἰαμβικάς, τὴν δὲ τελευταίαν, ὅτε ἐστὶν ἀκατάλη-

κτον, ιαμβικήν, [ὅτε δὲ καταληκτικόν] τὴν ταῖς ιαμβικαῖς ἐπομένην συζυγίαν τρεπομένην κατὰ τὸν πρῶτον πόδα εἰς τὰ τέσσαρα τοῦ δισυλλάβου σχήματα.

SCHOL. A in Hephaest. 142. 1 sqq. τοῦτο (*scil.* τὸ ἀντισπαστικὸν μέτρον) φησιν (*scil.* ὁ Ἑφαιστίων, p. 31. 20 sqq.), ὅτι ἐὰν ἀναμίσηται ταῖς ιαμβικαῖς (*scil.* συζυγίαις) ὁ ἀντίσπαστος, οὐ μόνον ἔχει τὴν πρῶτην συζυγίαν τρεπομένην κατὰ τὸν πρότερον πόδα εἰς τοὺς τέσσαρας πόδας τοὺς δισυλλάβους, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ιαμβικήν συζυγίαν τίθεται ἀντίσπαστος καὶ πάλιν ὁ πρῶτος αὐτοῦ πὺς τρέπεται εἰς τοὺς τέσσαρας δισυλλάβους $\cup - \cup - \cup - \cup - \cup$. ἔστι γὰρ ἡ πρώτη διποδία ἀντίσπαστος, ἡ δευτέρα ιαμβική καὶ ἡ τρίτη πάλιν ἀντίσπαστος καὶ τρέπεται κατὰ τὸν πρότερον πόδα.

SCHOL. A in Hephaest. 160. 26 sqq. καὶ τὸ ἐκ τῶν ἀντισπαστικῶν] ἀντίσπαστος δὲ ἐστὶν ἐκ βραχείας καὶ δύο μακρῶν καὶ βραχείας. εἴρηται δὲ ὅτι τὴν πρῶτην συζυγίαν τρέπει (*scil.* τὸ ἀντισπαστικὸν μέτρον) πρὸς τοὺς τέσσαρας δισυλλάβους καὶ ἡνίκα γίνεται ἡ πρώτη <μακρὰ> ἀντὶ βραχείας, γίνεται ὁ τέταρτος ἐπίτριτος ὡσπερ ἐνταῦθα.

SCHOL. A in Hephaest. 164. 13 sqq. λιγουροκωτίλης] Βοιωτικῆ ἢ τοῦ 'ο' προσθήκη καὶ βραχεῖα μὲν ἢ 'γου'. πάντως δὲ οἱ πρῶτοι πόδες εἰς τρίβραχυν ἀνελύθησαν· διὸ καὶ πεντασύλλαβοι αἱ πρῶται συζυγίαι εἰσίν. ἀσυνήθως τῷ ἀντισπαστικῷ (*scil.* μέτρῳ) ἢ δευτέρᾳ (*scil.* συζυγίᾳ) χοριαμβική πολυσημάτιστον ἐποίησε.

SCHOL. B in Hephaest. 304. 1 sqq. ἰστέον δὲ ὅτι ἀπὸ τούτων ἐννέα μόνον πόδες συνιστῶσι τὰ μέτρα· ὁ ἴαμβος ἀφ' οὗ τὸ ιαμβικόν, ὁ τροχαιὸς ἀφ' οὗ τὸ τροχαικόν, ὁ δάκτυλος ἀφ' οὗ τὸ δακτυλικόν ἤγουν τὸ ἥρωικόν, ὁ ἀνάπαιστος ἀφ' οὗ τὸ ἀναπαιστικόν, ὁ χοριαμβος ἀφ' οὗ τὸ χοριαμβικόν, ὁ ἀντίσπαστος ἀφ' οὗ τὸ ἀντισπαστικόν, ὁ ἰωνικὸς ἀπὸ μείζονος ἀφ' οὗ τὸ ἰωνικὸν ἀπὸ μείζονος, ὁ ἰωνικὸς ἀπ' ἐλάσσονος ἀφ' οὗ τὸ ἰωνικὸν ἀπ' ἐλάσσονος, καὶ ὁ κρητικὸς ἤγουν ὁ ἀμφίμακρος ἀφ' οὗ τὸ παιωνικόν. οἱ δὲ λοιποὶ πόδες συνέρχονται μετὰ τούτων εἰς συμπλήρωσιν τῶν μέτρων, καθ' ἑαυτοὺς δὲ μέτρα οὐ συνιστῶσιν.

IVBA fr. 101 (p. 271. 4 sqq.) Hense coniugatio antispasti, ut Iuba noster atque alii Graecorum opinionem secuti referunt, non semper ita perseverat, ut in principio pedis iambo collocetur. indifferenter enim auctores lyriци metro antispastico initia praestituerunt: saepe enim pro iambo primo aut spondeus aut trochaeus aut pyrrichius ponitur, quarum differentiarum exempla promemus. nam si sit iuxta legem pedis ex iambo [et trochaeo] initium metri, fit purum antispasticum metrum acatalectum, quod tamen iambica depositione concluditur, ut (cf. Ov. met. VIII 270 sqq.):

erat sus Calydonius edax et fera belua.

si autem spondeus pro iambo ponatur, fit coniugatio pro antispasto epitriti quarti, ut:

o qui praeter agis caeruleo flumine limites.

si vero a trochaeo fiat initium, erit ex ditrochaeo coniugatio, ut:

aura purpureum per pelagus segniter ad petras;

si autem a pyrrichio, fit coniugatio paeonis tertii, ut:

domus alta fuit, quae Danaen Acrisii tegens.

quae commutatio plerumque inter initia versuum fit nec facile in medietate, nisi in eo genere metrorum, quae ἀσυνάρτητα, id est inconexa sunt, reperitur.

IVBA fr. 118* (p. 282. 24 sqq.) Hense atque ita fit ionicum anaclomenon, ut esse: Paphias amor columbas.

nam 'mor', secundae coniugationis initialis syllaba, quae brevis natura, utpote in ionico a minore, esse deberet, derivato <uno> in se superioris syllabae tempore ἀνακλάσει inter syzygias facta trochaicam basin ionico subdidit, [quae basis] <inter> utrasque syzygias, [id est primam et secundam,] sub hac lege versabitur.

IVBA fr. 119 (p. 283. 8 sqq.) Hense at Iuba noster, qui inter metricos auctoritatem primae eruditionis obtinuit, insistens Heliodori vestigiis, qui inter Graecos huiusce artis antistes aut primus aut solus est, negat hoc vitium, ut quidam adserunt, rhythmicum fore, sed mage metrica ratione contingere, quod per ἐπιπλοκάς, id est metrorum inter se amplexiones, ut supra docuimus, plerumque evenit. nam τετραδικὴ ἐπιπλοκὴ et δυαδική, id est quadrua et binaria amplexio, huic versui, qui ionicus anaclomenos vocatur, diversitatem varietatemque fecerunt. etenim antispastica et choriambica et utraque ionica metra de quadrua amplexione subsistunt; iambica vero et trochaica, sicut supra docuimus, de binaria. evenit autem ut choriambica et antispastica iambicis coniugationibus, ionica vero trochaicis, quae sunt diversarum amplexionum, misceantur. unde accidit ut confusione eorum metrorum, quae ex diversis amplexionibus informantur, huius modi inter syzygias passio sive communitio, quae anaclassis a musicis dicitur, merito eveniat et varietas versui de amplexionum differentia fiat. nam si puro choriambico primam decutias syllabam, fit omne quod residuum est ionicum a minori. et rursus si ionicum a minori syllaba una mutiletur, quod remanet antispasticum deprehendes. item ablata antispastico prima syllaba ionicum a maiori perficiet. verum hoc tunc accidit, cum purus est choriambicus versus. at enim contra cum interpositae iambicae coniugationes reperiuntur, lex illa quadruae amplexionis infringitur, diversique generis admixta amplexione nascitur ista varietas, ut praecedens colum, cum esse sena tempora in singulis coniugationibus oporteat, pentasemum fiat, sequens vero heptasemo subsistat.

SACERD. GL VI 500. 11 sqq. ex compositis (*scil.* pedibus) vero, quae similiter metra simplicia nuncupantur, haec sunt, a choriambo pede choriambicum, ex antispasto antispasticum, ex ionibus ionicum, ex paeonibus paeonicum. haec metra divisa per octo undecim reperiuntur. additur enim dactylo quidem spondeadeum ... 20 sqq. anapaestico metro proceleumaticum additur. nam quoniam dactylo anapaestus contrarius est, ideo proceleumaticum metrum ex brevibus omnibus constans contra spondeadeum undique longum, quod dactylico additur, secum habet. ionicum duplex est: est enim a maiore, est a minore. sic ergo metra sunt generalia ex octo undecim, dactylicum, spondeadeum, anapaesticum, proceleumaticum, iambicum, trochaicum, choriambicum, antispasticum, paeonicum, ionicum maius, ionicum minus.

SACERD. GL VI 537. 16 sqq. quibusdam placet ut metrum antispasticum

inter transductiva vel mixta referatur. sed errant: nam generale est positum contra choriambicum, cuius species exemplis docebimus. cadunt tamen in hoc metro et hippii, id est epitriti, et ionici et choriambi et bacchii.

ΑΡΤΗΘΝ. GL VI 62. 5 sqq. proprie autem iambica metra gaudent acatalectis et catalecticis et hypercatalectis conclusionibus, adversantur autem brachycatalectis. trochaica vero hypercatalectis reiectis residuas conclusiones admittunt. choriambica autem et antispastica isdem conclusionibus, quibus etiam iambica, laetantur ... 20 sqq. occasio suggerit hoc loco etiam illud dicere, quaedam metra familiariter propriis pedibus terminari. nam iambica acatalecta iambis, catalectica iambo superfluenta syllaba; similiter trochaica et anapaestica suis libentius terminatur. contra quaedam alienis depositionibus gaudent, ut antispastica et choriambica iambicis coniugationibus.

ΑΡΤΗΘΝ. GL VI 69. 21 sqq. igitur prototypa, id est primiformia novem metra, quorum et in primo mentionem fecimus, sunt haec, e quis primum dactylicum, dehinc anapaesticum, post iambicum et trochaicum et choriambicum et antispasticum, ionicum ἀπὸ μείζονος, ionicum ἀπὸ ἐλάσσονος et paeonicum.

ΑΡΤΗΘΝ. GL VI 88. 34 sqq. haec de simplicibus antispasticis. quae admixta sunt iambicis coniugationibus antispastica et iucundiora sunt et sonora, quod accidere etiam in choriambicis versibus diximus quadam iamborum pedum quasi coniugatione coniuncta, veluti trimetrum catalecticum, quod solam habeat primam coniugationem antispasticam, pars autem eius residua iambico dimetro catalectico suppleatur, ut:

libens hoc tibi < ... > persolvo, amare nolo quemquam.

ΑΡΤΗΘΝ. GL VI 89. 11 sqq. memineris sane, ne te forte confundat in quibusdam antispasticis colis numerus plurium syllabarum. nam ubi solutio longae syllabae fit, syllabarum quidem numerus augetur, temporum autem perseverat. vitat autem hoc metrum suis pedibus concludi: nihil enim erit hac pedum clausula asperius, nihil durius.

ΑΡΤΗΘΝ. GL VI 90. 10 sqq. recipit hoc metrum (*scil.* ionicum ἀπὸ μείζονος) trochaicas bases, id est duplicem trochaicum, qui totidem temporum est, sicut et iambicas bases choriambicum et antispasticum, quod fieri dicunt sed et vocant κατὰ συμπάθειαν.

ΔΙΟΜ. GL I 505. 13 sqq. antispasticum metrum componitur antispasto, admittit autem et iambicam basin per synpathian. et prima quidem regio primae gressionis antispasticae magnitudinis omni genere a poetis movetur. longiatur autem a dimetro usque ad pentametrum.

ΑΤΙΛ. ΦΟΡΤΥΝ. GL VI 283. 14 sqq. igitur originalia (*scil.* metra) sunt, ut dixi, numero octo, quae omnia proprio suo pede consistunt, unde nomina acceperunt, et sunt haec, dactylicum, anapaesticum, iambicum, trochaicum, ionicum ἀπὸ μείζονος, ionicum ἀπ' ἐλάσσονος, choriambicum, antispasticum.

ΑΤΙΛ. ΦΟΡΤΥΝ. GL VI 288. 18 sqq. antispasticum metrum Sappho invenit: constat iambo et trochaico, conceditur tamen in συζυγία prima primo loco pro iambo quovis alio pede disyllabo uti, pyrrichio aut spondeo aut trochaico.

MALL. THEOD. GL VI 588. 21 sqq. sunt igitur metrorum genera haec, dactylicum, iambicum, trochaicum, anapaesticum, choriambicum, antispasticum, ionicum a maiore, ionicum a minore.

MALL. THEOD. GL VI 597. 5 sqq. reliqua vero quattuor metra, id est choriambicum, antispasticum, ionicum a maiore, ionicum a minore, quamvis quadrisyllabis pedibus ex parte plurima contextantur, ut tamen eorum finis non iniucundus sit, prope paucarum syllabarum pedum opem expetunt.

MALL. THEOD. GL VI 597. 26 sqq. metrum antispasticum, ita ut choriambicum, suavitatis in se nihil haberet, nisi aut dactylico aut iambico fine terminaretur. post tres igitur antispastos dactylus ac deinde spondius sive trochaeus adhibetur. huius exemplum: (cf. Verg. *Aen.* VIII 111, 530)

rapit tela, volans ecce, gerens arma Troius heros.

quod metrum fit etiam ex duobus antispastis et dactylo et spondio sive trochaeo, ut hoc est:

rapit tela volans ecce Troius heros.

ex uno enim antispasto et dactylo et spondio sive trochaeo fit ita:

volans ecce Troius heros.

fine etiam iambici metri, quod colobon dicitur, non absurde hoc metrum concluditur hoc modo:

rapit tela volans ecce gerens arma ruitque laetus.

<fit etiam hoc metrum ex duobus antispastis et duobus iambis et syllaba hoc modo:

volans ecce gerens arma ruitque laetus.>

ex uno etiam antispasto et duobus iambis et syllaba fit hoc modo:

gerens arma ruitque laetus.

sciendum sane, cum antispastus pes constet < ... >. pro primo autem si aut iambus aut pyrrichius aut spondius aut trochaeus poneretur, huius metri excellentior et latior usus esset.

MALL. THEOD. GL VI 599. 21 sqq. cum vero metrum et choriambicum et antispasticum et ionicum a maiore, sicut ostendimus, ita propriis contextantur pedibus, ut, nisi conclusionem aliunde accipiant, inelegans atque horridum sit, solum ex his metris, quae quadrisyllabos recipiunt pedes, ionicum a minore suo se pede ita explet, ut additamentum non requirat aliorum.

AVG. *de mus.* IV 11. 12 sq. M. hoc ergo tenebimus in metris sex temporum pedum, dichorium iambo, antispastum spondeo male claudi D. tenebimus sane. M. quid? causam cur ita sit nonne approbabis, si animadverteris levatione ac positione in duas partes dividi pedem, ita ut si qua in eo syllaba media est, vel una vel duae, aut uni parti attribuantur priori vel posteriori, aut in utramque partiantur? D. novi quidem istuc, et verum est: sed quid ad rem? M. hoc quoque attende quod dicam, tum videbis facilius quod requiris. nam manifestum tibi esse arbitror, alios esse sine mediis syllabis pedes, ut pyrrichius, et caeteri binarum syllabarum; alios in quibus medium aut primae parti, aut extremae, aut utrique, aut neutri, spatio conveniat ... neutri, ut in cretico, sive in paeonibus secundo et tertio, sive in diiambo, dichorio, antispasto. nam qui pedes

in tres aequales partes dividi possunt, media pars in his convenit cum prima et extrema; qui autem non possunt, aut cum prima tantum, aut cum extrema, aut cum neutra. D. et hoc aequae scio, et quo tendat exspecto. M. quo tandem putas, nisi ut videas iambum post dichorium ideo male poni cum silentio, quia medium eius est, nec primae parti aequale nec extremae, et idcirco a levatione ac positione discordat? hoc etiam de spondeo intelligitur, qui similiter post antispastum cum silentio non amat poni.

AVG. *de mus.* IV 16. 34 nec minus miraculum edit antispastus, cui si nullus alius pedum, aut certe solus diiambus misceatur, patitur iambo metrum claudi, cum aliis autem positus nullo modo; et cum dichorio quidem propter ipsum dichorium; itaque hoc minime miror. cum caeteris vero senum temporum pedibus, cur memoratum trium temporum pedem in fine repudiet, nescio quae est causa secretior fortasse quam ut a nobis erui atque ostendi queat: sed hoc ita esse his exemplis probo. nam ista duo metra, ‘potestate placet’, ‘potestate potentium placet’, nemo ambigit suaviter singula repeti cum silentio trium temporum in fine. at ista insuaviter cum eodem silentio: ‘potestate praeclara placet’; ‘potestate tibi multum placet’; ‘potestate iam tibi sic placet’; ‘potestate tibi multum placet’; ‘potestate magnitudo placet’. quod ad sensum attinet, peregit officium suum in hac quaestione, et quid acceperit, et quid exploserit indicavit: sed de causa cur ita sit, ratio consulenda est. ac mea quidem in tanta obscuritate nihil aliud videt, nisi cum diiambus antispastum dimidiam partem priorem habere communem: nam uterque a brevi et longa incipit; posteriorem autem cum dichorio: longa enim et brevi ambo finiuntur. itaque antispastus vel solus tanquam suam priorem dimidiam, vel cum diiambus cum quo eam communiter habet, collocatus, patitur in fine metri esse iambum; et cum dichorio pateretur, si eidem dichorio talis terminus conveniret: cum caeteris autem non patitur, quibus tali societate non iungitur.

SERV. GL IV 457. 18 sqq. metra vel a pedibus nomen accipere, vel a rebus quae describuntur, vel ab inventoribus, vel a frequentatoribus, vel a numero syllabarum: eaque esse octo principalia, iambicum, trochaicum, dactylicum, anapaesticum, choriambicum, antispasticum, ionicum a maiore, ionicum a minore.

SERV. GL IV 463. 17 sqq. metra antispastica principaliter constant antispasto; verum saepe prima parte, qua iambum tenent, spondeum libenter accipiunt.

PRISC. GL III 459. 7 sqq. quid est genere uniformis (scil. Verg. *Aen.* I 1)? quia generalia metra novem sunt, id est dactylicum, anapaesticum, iambicum, trochaicum, choriambicum, paeonicum, ionicum a maiore, ionicum a minore, antispasticum.

IVL. TOL. 222. 2 sqq. quot sunt genera metrorum principalia? octo. quae sunt? dactylicum, iambicum, trochaicum, anapaesticum, choriambicum, antispasticum, ionicum a maiore, et ionicum a minore.

IVL. TOL. 238. 2 sqq. de metro antispastico. quale metrum sequitur? antispasticum. quales pedes recipit? tres suos antispastos ita ut dactylico fine claudatur sicut et choriambus. da eius exemplum: (cf. Verg. *Aen.* VIII 111, 530)

rapit tela volans ecce gerens arma Troius heros.
quid sequitur? quod constat ex duobus antispastis dactylico fine conclusum. da eius exemplum:

rapit tela volans ecce Troius heros.
quid sequitur? quod constat ex uno antispasto fine dactylico. da eius exemplum:
volans ecce Troius heros.

quid sequitur? metrum antispasticum quod constat ex tribus antispastis cum fine iambico duplice colobon. da eius exemplum:

rapit tela volans ecce gerens arma ruitque laetus.
quid sequitur? quod constat ex duobus antispastis iambico fine. da eius exemplum:
volans ecce gerens arma ruitque laetus.

item:

[ecce] gerens arma ruitque laetus.

BONIF. 113. 127 sqq. eaque (scil. metra) octo esse principalia: dactylicum, iambicum, trochaicum, anapaesticum, choriambicum, antispasticum, ionicum a maiore, ionicum a minore.

CRVIND. 24. 14 sqq. quot sunt metrorum genera? octo principalia, quae ita nominantur: dactylicum, iambicum, trochaicum, anapaesticum, choriambicum, antispasticum, ionicum a maiore, ionicum a minore, licet alii centum genera metrorum enumerant.

ANON. GL VI 274. 15 sq. quintum (scil. genus versus), quod antispasticon dicunt, unde plures meli componuntur.

ANON. GL VI 312. 3 sqq. genera versuum. epos, quod dactylicum dicitur, iambicum, trochaicum, anapaesticum, antispasticum, choriambicum, ionicum ἀπὸ μείζονος, ionicum ἀπὸ ἐλάσσονος, quod ad rhythmum tibicinum convenit. nonum paeonicum dicitur.

2. ΗΕΡΗΑΕΣΤ. 57. 18 sqq. καὶ τὸ εὐπολίδειον [τὸ] καλούμενον ἐπιχοριαμβικὸν πολυσχημάτιστόν ἐστιν, ἐν ᾧ τὰς τροχαικὰς (scil. συζυγίας) παρὰ τάξιν ποιούσι δέχεσθαι τὸν σπονδειὸν ἐνίοτε δὲ καὶ ἀντισπαστικὸν καθαρὸν ποιούσιν οἶον (com. adesp. 246 [PCG VIII, p. 85] Kassel-Austin)

εὐφράνας ἡμᾶς ἀπέπεμπ' οἴκαδ' ἄλλον ἄλλοσε,
(Aristoph. nub. 529).

ὁ σώφρων τε χῶ καταπύγων ἄριστ' ἠκουσάτην.

ΣΗΟΕΡΟΒ. 237. 11 sqq. δοκεῖ (scil. ὁ Ἡφαιστίων, p. 31. 16 sqq.) μὴ διαλαμβάνειν κατὰ τάξιν, μετὰ τὸ χοριαμβικὸν διδάσκων τὸ ἀντισπαστικόν, ὅπερ ἐκ βραχείας καὶ δύο μακρῶν καὶ βραχείας σύγκειται. ἐχρῆν γὰρ μετὰ τὸ χοριαμβικὸν διαλαβεῖν περὶ τοῦ ἀπ' ἐλάσσονος ἰωνικοῦ (εἶπομεν γὰρ εἶναι τὸ χοριαμβικὸν ἐκ μακρᾶς καὶ δύο βραχειῶν καὶ μακρᾶς, οἷον ἐκ τροχαικῶν καὶ ἰαμβικῶν). ἀφαιρουμένη γὰρ ἡ πρώτη συλλαβὴ τοῦ χοριαμβικοῦ τίκτει τὸ ἰωνικὸν ἀπ' ἐλάσσονος. ἀλλὰ δεῖ λέγειν, ὅτι τὸ ἀντιπαθὲς παρέλαβεν, ἵνα μᾶλλον τὴν τάξιν φυλάξῃ τῶ τὰ ἀντιπαθῆ πλησίον ἀλλήλων κείσθαι. ὥς γὰρ ἰάμβω τροχαῖος, οὕτω καὶ δακτύλῳ <ἀνάπαιστος ἀντίκειται καὶ χοριάμβω> ἀντίσπαστος.

ΣΗΟΕΡΟΒ. 254. 1 sqq. καὶ τοῦτο πάνν ἐστὶ σαφές, ἔχει γὰρ τὸν πρῶτον πόδα, ἧγουν τὴν συζυγίαν, ἐξ ἀντισπαστικοῦ συγκείμενον, (τουτέστιν τὸ

ἐναντίον τοῦ χοριάμβου, ἱαμβοτρόχαιον, ἐκ βραχείας καὶ δύο μακρῶν καὶ βραχείας συγκείμενον.) τοὺς δὲ ἐξῆς ὁμοίως τῷ προειρημένῳ σαπφικῷ. καὶ παραφέρει παραδείγματα οἷον·

ὁ μουσαγέτας με καλεῖ χορεῦσαι
καὶ πάλιν·

ἄγοις ᾧ κλυτὰ θεράποντα Λατοῖ.

ΤΖΕΤΖ. *de metr. Pind.* p. 38. 20 sqq.

φαλαίκειον τὸ ἑπτακαιδέκατον γίνωσκέ μοι,
ἀλλάγε ἀντισπαστικὸν, πλὴν συλλαβῆς δεούσης.
τρίμετρον τὸ Φαλαίκειον, πλὴν καταληκτικόν τε·
τοῦτο βραχυκατάληκτον, ἢ συλλαβὴ γὰρ δέει.
ἔστι δὲ τὸ φαλαίκειον, ὅταν τὸ πρῶτον ἔχη
καὶ μόνον ἀντισπαστικόν, τὰς δ' ἄλλας ἱαμβείους.
ἀπὸ Φαλαίκου λέγεται πρώτου εὐρόντος τούτου. (10)
ὄρα καὶ τὴν κατάθεσιν οἷα ἔστι τοῦ κώλου.
ἀντίσπαστος ἱαμβος ἱαμβος ἱαμβος
- - - - - - - - -

ΤΖΕΤΖ. *de metr. Pind.* 39. 8 sq.

ἔστι δὲ τὸ φαλαίκειον, ὅταν τὸ πρῶτον ἔχη
καὶ μόνον ἀντισπαστικόν, τὰς δ' ἄλλας ἱαμβείους.

ΤΖΕΤΖ. *de metr. Pind.* 118. 14 sqq.

Τὸ ὄγδοον ἐκ χοριαμβικοῦ προτέρου ὄντος
λήγον εἰς ἀντισπαστικόν· ἰδοῦ σοι καὶ ἡ θέσις.
χοριάμβος ἀντίσπαστος
- - - - - - - - - -

SCHOL. VET. in *Pind. Ol.* 14 (p. 13. 13 Tessier) τὸ η' ἐκ χοριαμβικοῦ εἰς ἀντισπαστικόν.

SCHOL. REC. in *Aristoph. ran.* 323-353. 3 sq. (p. 61 Chantry) τὸ τέταρτον (*scil.* ἀντισπαστικὸν τρίμετρον καταληκτικόν) ἐκ διτροχαίου, ἀντισπαστικοῦ καὶ βακχείου φασὶ καλούμενον.

SCHOL. A in *Hephaest.* 152. 21 sqq. ἔτι κατὰ θάτερον τρόπον τούτων (*scil.* τῶν ἀσυναρτήτων) μονοειδῆ μὲν ἔστιν ὀκτώ (μονοειδὲς δὲ λέγεται ἀσυνάρτητον οἷον τὸ ἐλεγειακόν), ὁμοιοειδῆ δὲ ὀκτώ (οἷον ὅταν τὰ ἱαμβικὰ μὴ τέλεια ὄντα χοριαμβικοῖς ἢ ἀντισπαστικοῖς ἐπιφέρεται ἢ τροχαικὰ ἰωνικοῖς ἢ ἐναλλάξ), ἐπισύνθετα δὲ κδ', ἀντιπαθῆ κδ'.

SCHOL. A in *Hephaest.* 158. 23 sqq. ἔστι δὲ <δευτέρα> ἀντιπάθεια ἢ ἐν τοῖς συνθέτοις (*scil.* ποσὶ) ἐναντίωσις, λέγω ἐν τοῖς τετρασυλλάβοις, οἷον ἔστι τὸ ἀντισπαστικόν.

SCHOL. A in *Hephaest.* 166. 18 sq. ἀνόμοιοι δὲ (*scil.* οἱ στίχοι) εἰσιν, ὅταν οἱ μὲν σύγκειται ἐξ ἀντισπαστικῶν, οἱ δὲ εἰ τύχοι ἐξ χοριαμβικῶν. [P.S.]